

Övers Lindefors Glasbruk fr. 1904 till 1908 Sandvicks Glasbruk 1908-1912.

På jag 1904 köijade vid Lindefors Glasbruk (= Stråmborgshyttan) hade sparatiska fläkter från den unga arbetarvärdens anströmmande nått ännu dit. (Känvisas till mitt bidrag i "Glasbruksminnen" insamlade av Smålands museum). Där fanns inte mer än en gammal mästare, som klädde om sig efter arbetets slut, såvida man inte skulle gå till Kruncantarp i något ärende dylika kvällen bytte man skjorta och tog på sig något bättre kläder. Typiskt för många var att de aldrig använde hängslen, knappast livrem, varför byxorna gärna sackade ner och lämnade en öms skjortbård mellan byxor och väst, som fick dem förbannade köpfärdshälsorna till glasarbetare i Kruncantarp tycka och säga vad dem ville". Där var nämligen många både bland de äldre och de yngre, som av gammal vana följde traditionen att klä om sig i städkläder och manusketter, om de så bara skulle gå ner till stationen. Det där med sackande byxor gissar jag var ett av de fån poeta, ty de ha alltid tillmält "di lungeasade hasbeorna".

Luf 77

medan anskaffningsproceduren bland glasarbetarna i
i Kramnatorps hantverk var ett av fån den varade vid Kram-
natorps (gamla) Glasbruk. (Se foto nr 2 och 4)

Varje gång glasruggen släcktes, och i all synnerhet om den
släcktes till jul, tillkallade det mästarne att bjuda de övriga
arbetarna i verkstaden på "släckgille". Där bjöds på mid-
dag, kaffe och kakor samt sprit, vin och öl. Den mästare,
vars pajkar man ännu aldrig så små lammade kalaset
näst anställda hade haft det bästa släckgillet.

Kollektiva läroerbjudningsföreställningar gjordes icke
före en fackförening bildats, men däremot förekom enskil-
da sidorna med hat att annars sluta. Det kunde därvid vara
sig om 5 a 10 öre om dagen.

De fackyrkliga hade ingen marknad, ej heller yrkes-
hetsföreningar. Kan ej påminna mig mer än en, en be-
markare, som någon gång nämnde vid det yrkeshetsföre-
ning. Då jag våren 1907 lämnade Lindesfors fanns
där två absolutister, en ung mästare och en be-
markare.

Åkaupfinnerade småpojkar i de invärdade.

Finns jag lärman berättelsen från Lindfors vill jag gärna beröra en sak. — Ensam arbetslösa till minst 95% i första eller andra led var komma från småbarn- barn- eller hantverksarbete var det påfallande hur dessa såg ut på - eller gick på eller med "bänarna", som de kallades, d. v. s. den nya landsbygdsbefolkningen.

Exempel: En lantman kom till butik för att säga avyttra något av sina produkter t. ex. päron, så stackade sig de yngre och äldre pojkarna kring lasset, en del köpte ärligt en halv- eller helt liter i mässan, men två andra kunde gå till vägen på följande sätt; Den ene beställde och fick 2 liter i sin mässe och bad kompanen hålla den medan han tog fram pengar. Den andre tog mässan å sprang mot husstian medan den förste utan att ha lämnat några pengar, mässe efter, skrikande att han ville ha sina päron i fred. Följande lantmannan den plundrades lasset av kommande och i

lystvärare motfades här med varmt glas på piparna
av välvilliga hjälpare till påsantjvararna. Naturligtvis
deltog ingen mästare och väl knappast några be-
makare i ett dylikt uppdrag, men många gillade det i
princip och de ^{iniga} gillade det i vart fall icke heller med
tillräcklig kraft, och utövarna kunde astöda förbli
i den tron, att de utfört en vällovlig begid. De hade ju
lurat en "basse". — En annan belegsande historia, som
i min ungdom berättades från Rosta. En lantman
var där med en kull "pattgrisar", som han ville avyttra.
Fört kom en spekulant, men han reflekterade bara på
en grön gris, och näste ville prumpt ha en blå och en
fredje ankommande ville ha en gul dita. För lant-
man behagade illparist den svaga satsningen med
följande replik: "Nää, ledsamt nog har jag varken
gröna, blåa eller gula grisar men näste gång jag kommer
med hänt ska jag väl ta soa mä mig, så får herrarna
själva göra grisarna såvunn såvunn såvunn såvunn såvunn såvunn."

Då jag våren 1907 började vid Sandviks Glasverk i
Korrumånsjö var där många arbetare som var både fack-
ligt och politiskt medvetna. Den moderna ungdoms-
rörelsen hade redan då ett fast grepp om många bland
den äldre och den yngre mera försigkomna ungdomen.
Dessa tre ämnen diskuteras livligt, ja t.o.m. hettigt,
under arbetet, kamraternas emellan.

Det stora flertalet klädde an sig efter arbetets
slut, många som regel i vit stäcksrock. Under helg-
dagarna kunde man se en hel del äldre och yngre qvinnor
bland glasblåsarna i Facette (Schakitt) med dito
byxor och stövhatt. Dessa kallades förtärs "nablaerna".

Vid denna tid hade man börjat med gäskalla helg-
dagsmaror. Man samlades familjewis i en vacker skogs-
backe kl. 5 på morgnarna medförande matvaror, fyllas
o. d. flera familjer sloga sig ofta ihop i småna eller
större lag, en del för att dricka gäk, andra för samtal,
ungdomarna samlades i katterier. Musikören var

ACC. N:R M. 12434:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

arrangerar och underhåll flitigt med musik, sånger eller
nägra sånger. Många stannade till fram på eftermiddagen.

med ungefär likartat program och till musik av musik-
kåren - som även var arrangerad - företogs en eller ett par
gångar under sommaren utfärd över sjön Rattum för
livklädd ångbåt och dito vickesprång. Inne ställ-
des till någon lund, livväg på sjöns södra strand.

6.